

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 10 lei pe an.

A P A R E:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

P. T. abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentului sunt din nou cu toată insistența rugați să-și achite restanțele.

Administrația.

Discursul

cu care a deschis dl ANDREIU BĂRSEANU, ca delegat al comitetului, adunarea generală a Asociațiunii, ținută la Brașov Vineri și Sâmbătă în 21 și 22 Septembrie st. n. a. c.

(Urmare și fine).

II.

Scopul »Asociațiunii« noastre, după cum arată numele ei, este cultivarea literaturii naționale și propagarea culturii în sinul poporului nostru. Deși conceptele literatură și cultură sunt deosebite unul de altul, totuși ele sunt de aproape înrudite. Cultura este un concept mai general și cuprinde tot ce a produs omul prin silințele sale, fie pe terenul intelectual sau moral, fie pe cel material, pe când sub literatură înțelegem numai produsele minții omenești exprimate în graiu viu sau în scris și cu deosebire pe acelea, care au și o formă frumoasă.

Dar' literatura este totodată un eflux al culturai; fără un grad oarecare de cultură ea nu să poate închipui. De altă parte însă ea este și un propagator însemnat al culturai; popoarele cu o literatură bogată națională de obicei au și cultură însemnată. Cu un cuvânt: ele să influențeze una pe alta și de regulă merg mână în mână, afară de cazul, când la un popor sunt deosebiri prea mari sociale.

Să ne întrebăm acum: Făcut-am noi Românii din această țară vre-un progres în literatură în timpul de 45 ani, de când s'a înființat »Asociațiunea«, în numele căreia ne-am adunat astăzi aici, și în deosebi, ce rol a avut însoțirea noastră la mișcarea literară din acest restimp?

Dacă asemănăm mulțimea publicațiilor noastre de astăzi, precum și limba folosită în cele mai multe din ele cu numărul și graiul celor de acum 50

de ani, în adevăr putem vobi de un progres literar. De asemenea trebuie să constatăm cu bucurie că, cu deosebire în timpul din urmă, pe terenul literaturii frumoase încă s'au produs și să produc lucrări din ce în ce mai de valoare. Nu stăm însă tot astfel în ceea-ce privește literatura științifică. În aceasta privință cred, că pot susținea fără a fi desmințit, că puține din lucrările apărute în deceniile din urmă, — afară doară de câteva de tot recente — să pot asemăna cu serioasele cercetări filologice ale lui Cipariu și chiar cu studiile istorice ale lui Barițiu.

Dar' în genere ținuturile noastre, ale celor de dincoace de Munți, nu mai au astăzi în literatura românească rolul conducător ce l'au avut pe la sfârșitul veacului al XVIII-lea și la începutul celui trecut, — și aceasta din motive ușoare de înțeles. Literatura este o plantă plăpândă, care nu poate prospera decât într'un pământ prielnic și sub un soare dulce, care să-i dea cu drag lumina și căldura de lipsă. Altfel ea să ofilește, sau își îndreaptă rădăcinile spre altă parte.

Și din nenorocire literatura noastră nu s'a prea putut bucura în ultima jumătate de veac aicea la noi de asemenea condițiuni, și astfel a început a să desvolta în mod natural în altă parte, și este bine, că a avut unde să desvolta.

Ce e drept, talente literare s'au ivit și în timpul acesta, căci talentul nu să poate năbuși — dovadă Slavici, Coșbuc, Iosif; dar' precum e cunoscut, toți aceștia și alții ca și dânsii, deși nu de însemnată lor, nu și-au putut dovedi destoinicia lor aicea acasă.

Și mai nefavorabile însă au fost și sunt împrejurările pentru desvoltarea literaturii noastre științifice. Știința modernă cu multele ei ramuri, are o mulțime de trebuințe. Ea are lipsă de biblioteci și de archive bogate, de laboratoare și de colecțiuni, și mai presus de toate, de institute înalte de învățământ, — tot condițiuni, care nouă Românii din această țară ne lipsesc cu desăvârșire. De aceea este și ușor de înțeles că oamenii de știință, înțeleg cu

deosebire pe aceia, cari s'ar ocupa cu știința în sens național, și anume mai cu samă cu cercetările istorice și lingvistice, — sunt la noi adevărați corbi albi, și cele mai multe din lucrările lor, cu puține excepțiuni, poartă timbrul diletantismului.

Cu un cuvânt: literatura noastră, a Românilor de dincoace de munți, a făcut în deceniile din urmă oare-care progrese, dar' nici pe departe astfel, precum ar fi putut face, dacă s'ar fi bucurat de condițiuni de desvoltare mai favorabile.

Dar' chiar și față cu puținul acesta, ce s'a putut face, »Asociațiunea« noastră a avut un rol de tot modest. Aproape întreaga ei activitate literară în timpul de 45 ani, de când există, s'a mărginit la publicarea toaiei »Transilvania«, care sub conducerea lui G. Barițiu, cuprindea adeseori documente istorice de oare-care însemnatate, la premeierea tractatului »Flora phanogramă din districtul Năsăudului« de răposatul Florian Porcius, la scoaterea la iveală a »Datelor istorice privitoare la familiile nobile române« de cav. I. Pușcariu, a unei colecțiuni de povești populare de răposatul I. Pop Reteganul și acum de curând a unei bune culegeri de balade populare din Bănat, publicată în »Biblioteca populară«. Afară de aceea sub ocrotirea »Asociațiunii« deși fără nici o jertă materială, din partea ei, s'a publicat în anii trecuți »Enciclopedia română«, care cu toate că e lucrare de popularizare, totuși cuprinde mulți articoli de valoare literară științifică.

Cam puțin pentru timpul de 45 ani! va fi aplicat a observa cineva; dar' observarea aceasta o va prelăce în obiecțiune numai acela, care nu și dă seamă de modul de organizare și de mijloacele materiale, de care dispune însoțirea noastră.

»Asociațiunea« nu este o Academie, o societate de oameni învățați, ci numai o însoțire de oameni doritori de învățatură.

Membru al ei poate fi ori-care Român cu tragere de inimă pentru înaintarea poporului său, care plătește o

anumită cotizațiune anuală; iar' comite-
tul ei este o corporațiune curat admi-
nistrativă, compusă din oameni cu diferite
ocupațiuni, cari jertfesc în dar aproape
toți munca și timpul, ce le prisosește,
pentru chivernisirea conștențioasă a de-
narului obștesc și pentru buna întrebuin-
țare a lui. De altă parte »Asociațiunea«
noastră a dispus și dispune încă și as-
tăzi de prea puține mijloace materiale,
ca să poată duce la îndeplinire lucrări
de știință așa grele și costisitoare ca
cele luate în vedere în adunarea gene-
rală din an. 1862. Și cu toate secțiu-
nile literare-stiențifice, ce s'au înființat
în timpul din urmă, părerea mea este,
— deși aș voi bucuros să fiu proroc
mincinos, — că »Asociațiunea« noastră
nu va putea rezolva nici de aci înainte,
îrtr'un viitor, ce să poate prevedea, pro-
bleme așa grele științifice, ci va rămâ-
nea aceea, ce a fost și până acum,
anume: *O societate pentru lăfirea lu-
minei în straturile cele mari ale popo-
rului, o însoțire pentru popularizarea
științei și pentru creșterea sentimente-
lor bune;* cu alte cuvinte: ea nu va face
literatură și știință, ci numai va sprijini
literatura și știința.

Să vedem acum, cum și-a îndeplinit
»Asociațiunea« chemarea sa în această
privință? Ce a făptuit ea în timpul de
45 ani de când viază, pentru cultura
poporului nostru?

Deși problema aceasta a doua, ce
și-o alesese »Asociațiunea«, era mai
ușoară de înțeles și de urmărit, totuși
conducătorii societății noastre întâmpina-
ră la deslegarea ei greutăți destul de
însămnate. Anume trebuințele poporu-
lui nostru, scăpat abia de două decenii
din lanțurile iobăgiei, erau legion, iară
mijloacele, de care dispunea noua în-
soțire culturală, erau de tot măsurate.

Ce era de făcut mai întâiu și mai
întâiu?

Să se înființeze școli pentru lumi-
narea nemijlocită a poporului, sau să se
trimită tineri silitori la școlile din stră-
inătate, ca introducându-se acasă înzes-
trați cu cunoștințe să se facă toți atâ-
ția apostoli ai poporului lor? Să se dea
toată atențiunea țărânilor noastre, care
forma atunci ca și acum temelie poporu-
lui nostru, sau să se încerce crearea unei
clase mijlocii de meseriași și neguțători,
de care înainte de aceasta cu 40—50
de ani eram și mai lipsiți decât astăzi?
Să se adune pe sama poporului cărți-
cele, care erau tipărite de mai înainte,
sau să se încerce a să scrie și a să tipă-
ri o samă de cărțile nouă, mai po-
trivite împrejurărilor, decât cele de până
acum? — Și toate acestea aveau să fie
făcute nu din prisos, ci din sărăcie, căci
d. e. în an. 1875 întregă averea »Aso-
ciațiunei« încă nu ajunsese la suma de
80.000 fl.

Conducătorii »Asociațiunei« noas-
tre au încercat toate acestea căi și cele

mai multe din încercările lor n'au ră-
mas fără rezultat. La început ei au jertfit
sume însămnate — aproape toate mij-
loacele de care dispuneau — pentru
ajutorarea tinerilor lipsiți, cari studiau
la școalele medii și superioare, și din
care sperau să facă cu timpul lumina-
tori și povățuitori ai poporului. Mai târ-
ziu, după-ce prin dragostea de neam și
prin spiritul de jertfire ai mai multor
Mecenați ai poporului nostru, să făcură
mai multe fundațiuni pe sama tinere-
tului dela școli, fruntașii »Asociațiunei«
noastre își îndreptară privirile lor asu-
pra clasei mijlocii, dând ajutoare uceni-
cilor dela meserii și elevilor dela școa-
lele de negoț. După aceea pornind dela
convingerea corectă, că numai prin
mame bune să poate forma un popor
destoinic de viață, înființară cu mari jertfe
școala de fete, despre care am vorbit
mai înainte.

În acelaș timp ei încercară a să
pune în legătură nemijlocită cu masele
cele mari ale poporului, ceea-ce și is-
butiră cu timpul prin mijlocirea despăr-
țemintelor și a agenților comunale, și
a-l îndemna pe omul din popor cu sfa-
tul și cu pilda a-și cultiva mai bine țar-
inile sale, ași îngriji mai bine vitele,
a-și păstra portul și obiceiurile cele buue
și a-și îngriji sănătatea. Afară de expo-
zițiunea din Brașov din an. 1862, con-
ducătorii »Asociațiunei« mai întocmiră
pe cea din a. 1881 și pe cea din anul
trecut din Sibiu, prin care s'a inaugu-
rat Muzeul istoric și etnografic și prin
aceasta îndemnară pe fruntașii din multe
părți, să întocmească și ei cu privilegiul
adunărilor despărțemintelor, expozițiuni
mai mici comunale și chiar și regionale.

Cu deosebire vre-o 7—8 ani de
zile încoace să observă în sinul socie-
tății noastre o mișcare îmbucurătoare
în lucrarea pentru luminarea și îndru-
marea spre cele bune a straturilor cel-
or mari ale poporului. Despărțemintele
»Asociațiunei« nu mai sunt niște cadre
fără ostași, niște simple biurouri pentru
încassarea taxelor dela membrii, ci cele
mai multe dintre ele să întrec unele cu
altele în înființarea de biblioteci popo-
rale, și în ținerea prelegerilor pentru
popor, fiecare din ele caută să atragă
masele pentru cauza cea mare a cul-
turei naționale și să deștepte în ele dra-
gostea pentru cartea românească. Și
dacă astăzi în multe locuri poți vedea
Dumineca și sârbătoarea țărâni de ai
noștri strănși la un loc și ascultând cu
băgare de samă pe unul dintre ei, care
cetește din vre-o gazetă sau vre-o carte
poporală, sau de-i vei afla întruniți în
biserica sau în școală, ca să asculte la
cuvintele îndemnătoare spre bine sau
la povețele practice ale preotului și în-
vățătorului, și dând cărciuma cu totul
uitării — o parte din merit o are „Aso-
ciațiunea“ noastră. Numele de »Aso-
ciațiune« nu mai este astăzi o vorbă fără

înțeles înaintea omului nostru din po-
por, ci »Asociațiunea« este privită în
cele mai multe părți ca o mamă bună,
care caută să atragă la sânul său iubi-
tor pe toți fii săi și la care cu toții pri-
vesc cu încredere și iubire.

Succesul acesta obținut printr'o lu-
crare statornică numai de câțiva ani de
zile, să ne servească ca îndrumarea pen-
tru viitor. Să ne apropiem cât mai mult
de omul din popor, să căutăm a-i cu-
noaște firea și aplecările, să-l luminăm cu
toate mijloacele culturale moderne, să-i
ușurăm năcazurile și să-l îmbărbătam. Să-l
legăm de noi cu lanțul puternic al cul-
turei naționale și astfel să facem din
întreg poporul nostru o cetate tare, care
să fie în stare a rezista la ori și ce atac.
Lucrând astfel cu stăruință sub stindar-
dul »Asociațiunei«, care poartă deviza:
literatura și cultura poporului român, ne
facem numai o datorie cătră noi înșine
și dăm dovadă, că suntem un popor
conștiu de sine și vrednic de viață.

Având deplină rădejde, că vom și
lucra astfel fiecare pentru sine și toți
împreună și așa vom împlini așteptările
înaintașilor noștri, cari au întemeiat „Aso-
ciațiunea“ cu speranțe așa de mari, de-
clar adunarea generală de deschisă!

Agricultura ungară.

(Urmare.)

Săcara nu ocupă de cât 9% din câm-
păi. Acest produs trebuie să cedeze adesea
ori locul său grâului așa că suprafața sa des-
crește din an în an. Să produc cantități con-
siderabile de săcară în pământurile nisipoase
ale comitatelor Pestei, Szabolcs, Zala și Vas.
Produsul mijlociu de hectar crește mereu;
de asemenea și greutatea mijlocie de hecto-
litru. Un hectolitrul de săcară sămănat toam-
na trage 71—72 kilograme, un hectolitrul
de săcară de primăvară trage 69—70 kilo-
grame.

Orzul să cultivă pe o suprafață de 1.1
milioane hectare. Producțiunea a crescut în
ultimii ani dela 10.9 milioane până la 13.9
milioane chintale metrice. La Nord-Vest un
sfert de recoltă să vinde ca orz pentru bere.
Calitatea să îmbunătățește mereu. Hectolitrul
trage 63—65 kilogr.

Ungaria exportă 3 până la 4 milioane
chintale metrice de orz pe an, ceea-ce re-
prezintă 40 până la 60 milioane Coroane. Ju-
mătate din această cantitate să exportează
în Germania (mai ales în Bavaria), restul în
Anglia, Olanda și Belgia. O bună parte a re-
coltei e exportată sub formă de malț, și
anume 200 până la 250,000 chintale metrice
în valoare de 4 până la 6 milioane Coroane.

Ovăsul ocupă 10% din pământurile
cultivate cu cereale. El e cultivat mai ales
în comitatele dela Nord (pe 25—28% din
pământul arabil). Proprietarii de pe marele
șes nu-i rezervă de cât 4—5% și tind ai re-
duce cultura, deși rendementul lui e în creș-
tere. Producția totală a țării să ridică la 10

milioane chintale metrice din care o cincime (în valoare de 25 milioane Coroane) e vândută în sreinătate.

În Sudul Ungariei se produce și orez de când încercările făcute în ferma Statului Peki au dat rezultate satisfăcătoare. Actualmente culturile de orez nu ocupă încă de cât 500 hectare, dar' e de prevăzut că cultura acestui produs să va propaga fără încetare. Calitatea orezului ungar rivalizează cu aceea a orezului italian.

Cultura *porumbului* a făcut mari progrese de vre-o 15 ani. În 1880 ea ocupa o suprafață de 2.2 milioane hectare; în 1900 această suprafață a crescut la 2.6 milioane hectare. Producția anuală mijlocie: 40 milioane hectolitri în valoare de 60 milioane Coroane.

Cartofii joacă un rol foarte însemnat în hrana populației rurale dela Nord. Să consumă în Ungaria 15 milioane chintale metrice de cartofi pe an. Mari cantități de cartofi sunt întrebuințate ca nutreț pentru vite și în fabricațiunea elcoolului și scrobelei.

Această cultură ocupa 425,000 ha. în 1880, apoi 600,000 ha. în 1900 și de atunci încoace a crescut încă și mai mult odată cu dezvoltarea considerabilă a distileriiilor de alcool. Producția anuală variază acum între 38.5 până la 49 milioane hectolitri. Calitatea produsului să îmbunătățește mereu, dară suprafața ocupată de el să reducă la 2 la sută pe Șesul mare și în Transilvania.

Intinderea culturii *napilor* și *sfelei* e cu deosebire remarcabilă. Napii acoperă 163,000 ha. (față cu 100,000 ha. în 1880) și dau o producțiune anuală de 20 până la 30 milioane chintale metrice. Cultura sfeclei ocupă 93,000 ha. (față cu 40,000 ha. în 1880) și dă 7 până la 20 mil. chintale metrice de materie primă pentru cele 20 fabrici mari de zahăr, câte există în Ungaria.

Tutunul prosperă minunat într-o mare parte a Ungariei. Fiscul dă permisele de cultură, supraveghează producțiunea și cumpără toată recolta pentru trebuințele regiei monopolului tutunului. Producția mijlocie pe hectar variază între 8 și 14 chintale metrice. De câți-va ani producțiunea mijlocie e în urcare. Să cultivă mai ales foile mari.

Această cultură e foarte rentabilă. Venitul brut atinge în mijlociu 400 Coroane de hectar. Ungaria furnizează tutunuri în valoare dela 8 până la 10 milioane Coroane pe an, regiei austriace, Țărilor de jos, Germaniei, Italiei, etc.

Producțiunea *înului* și *cânepei* nu este destul de dezvoltată, deși anumite localități ar fi foarte favorabile pentru aceste culturi. Înul nu ocupă de cât 16,000 hectare (producție anuală: 100,000 chintale metrice de fibre și 50,000 chintale metrice de semințe); cânepa 70,000 hectare (480,000 chintale metrice de fibre și 280,000 chintale metrice de semințe). Societatea Națională de Agricultură din Ungaria să interesează în mod viu de cultura foarte rentabilă a acestor produse. Să poate spera că peste scurt timp mai multe Societăți cooperative să vor ocupa de producțiunea de in și cânepă. Toate pregătirile

sunt făcute și la anul stabilimentele vor fi montate și vor lucra.

Statul și societățile de agricultură fac tot posibilul pentru a dezvolta cultura *hameiului*. În valea râurilor Küköls și Maros (Mures), precum și pe câmpiile Bács-Bodrog hameiul prosperă foarte bine și dă un venit net de 400 până la 600 Coroane de hectar. Statul întrebuințează institutori speciali cari să învețe pe agricultori cultura hameiului. Acești specialiști străbat localitățile în cari condițiunile sunt favorabile culturii hameiului și dau cultivatorilor instrucțiunile practice ce au cules. Statul a organizat un târg de hamei la Segesvár (Sighisoara) și Societatea Națională de Agricultură din Ungaria a introdus hameiul unguresc pe piața Saaz-ului. Producțiunea anuală nu atinge încă de cât 2,000 chintale metrice, din cari să exportă 1,500 chintale metrice. Hameiul unguresc e cumpărat de Austria și de țările Balcanice.

Dintre plantele furagure ce să cultivă în Ungaria cele mai importante sunt *trifoiul* și *lucerna*. Producțiunea lor să evaluează (prețioșre) la 20 milioane chintale metrice.

Intinderea *pășunelor* descrește. Nu să mai întrebuințează pentru pășune de cât pământurile obosite și 20—25% din păduri. În Carpați să găsească pășuni alpine în întindere de 663,000 ha. cari nu sunt inferioare celor din Elveția și Austria.

Grădișaria să dezvolte repede în Ungaria. Să produc în ele legume, fructe (poame) și flori pe o suprafață de 430,934 hectare (față de 200 mii 139 ha. în 1880). Jumătate din această suprafață e acoperită de livezi, cealaltă să compune din zarzavagerii și grădini. Guvernul și Societățile de agricultură desfășoară o mare activitate pentru a înmulți numărul livezilor și zarzavageriilor.

Statul posedă 36 pepiniere (38 hectari) și împarte 7,500,000 plante și arbori pe an. Comune, școli și comiții agricole posedă 9,000 pepinere (6,000 hectare). Mai există, în afară de aceasta, un număr de proprietari cari întrețin pepiniere pentru comerț. De câți-va ani statul încurajează plantațiunile de arbori fructiferi dealungul șoselelor. Mulțumită acestor silințe șoselele naționale sunt mărginite pe o lungime de 9,000 kilometri de vre-o 800,000 arbori fructiferi.

În școalele primare și la adunările comițiilor agricole să dau cultivatorilor încurajările și sfaturile privitoare la cultura arborilor fructiferi. Sunt mai mute școli speciale pentru tinerii cari vor să se desvolteze horticulturii și sunt acum disponibili un număr mai mare de grădinari cari au primit o instrucțiune specială mai adâncă.

Ungaria exportă pe an: fructe proaspete de patru milioane Coroane; fructe uscate de 200,000 Coroane; nuci și alune de 600,000 Coroane. Multe distilerii ungare să ocupă cu fabricațiunea rachiului din fructe.

(Va urma).

Onorați cetitori!
Lățiți foaia aceasta între cunoș-
cuții D-Voastră!

Sărbarea dela Caransebeș.

Duminecă în 7 Octomvrie n. s'a făcut desvălirea statuei Maiestății Sale preagrațiosului domn, ridicată din contribuiriile credincioșilor grăniceri ai fostului regiment româno-bănățean.

La desvălire a fost de față Alteța Sa archiducele Iosif, ca reprezentant al Maiestății Sale; apoi ministrii Wekerle, Polónyi, Jekelfalussy, secretarii de stat Szterényi, Molnár, vicepreș. dietei Rakovszky, deputații români Dr. George Popovici și Cor. Brediceanu; episcopii Nicolae Popea, Vasilie Hossu, I. Németh și mai mulți deputați, comandantul de corp Schwitzer, fișpanii Pogány, Kabdebó și Bornemissza, judele de tablă I. Laszy etc. etc.

Orașul a fost splendid decorat și seara iluminat. Tot așa și gara a fost decorată la sosirea Archiducelui.

Duminecă înainte de ameazi la 10 și jum. a sosit trenul special cu archiducele Iosif, însoțit de adjutantul său contele Bathányi, ministri și ceilalți oaspeți oficiali la Caransebeș. Gara era formal asediată și încunjurată de un public imens.

Întru întimpinarea archiducelui au venit toate autoritățile bisericești, militare și civile. Indată ce Alteța Sa să dase sprinten din tren jos, marea de mulțime izbucni în urări puternice de »să trăiască!«

Alteța Sa apoi salutând mulțimea, a primit onorurile militare, în urma căreia a fost salutată ca înalt oaspe al orașului din partea primarului Bordan.

După-ce marele domn schimbă câteva cuvinte cu notabilitățile, să urcă în trăsură și porni spre casa orașului, unde Alteța Sa a fost încuartirat.

În tot parcursul drumului Alteța Sa a fost viu aclamat de mulțime.

Desvălirea a avut loc la 12 oare. Statua reprezintă pe Majestatea Sa cam în vârstă de 40 ani în uniformă de general, cu chipiul în mână; în dosul regelui este un stâlp de marmură cu jumătate metru mai înalt, și de-asupra capului regelui emblema țării, iar în vârtul stâlpului coroana ungară. La picioarele regelui de dreapta și stânga zace câte un leu de marmoră.

În fața statuei sta archiducele, la spatele sale ministrii, delegații camerei ai casei magnaților și ai municipiilor bănățene. — După-ce reuniunea de cântări întonă imnul regal de Jókai, a urmat discursul dlui C. Burdea, președintele comitetului pentru ridicarea statuei care încheie cu cuvintele:

Trăiască Regele!

Trăiască patria!

După discurs căzu vâlul ce acoperea statua, înaintea căreia archiducele

să închină salutând, iar' cu treascurile s'au tras salve de onoare. Tinerimea dela teologie și pedagogie salutat stătua cu strigăte de »să tăiască!«

A urmat apoi depunerea coroanelor. Coroane au depus delegații Casei magnaților, camerei deputaților, ministrul Wekerle în numele guvernului și dl Constantin Budia în numele grănicerilor, rostind o vorbire în limba română. Pantlicile coroanei dlui Burdia purtau următoarea inscripție românească: Preagrațiosului și bunului rege, — foștii grăniceri ai regimentului româno-bănățean Nr. 13.

După desvălire a urmat banchetul cu 400 tăcămuri. (•Controla•)

Vizitarea expoziției din București.

(Urmare și fine).

Pavilionul silvic, minele și carierele, e clădit pe o întindere de 1800 m. p. și să compune dintr'un corp central cu un turn octogonal și două aripi. Centrul e rezervat carierelor, aripa stângă silviculturii, iar' cea dreaptă minelor.

Administrația Domeniilor Coroanei are un pavilion în alea din stânga.

La marginea dealului e **Biserica Cuțitul de argint** lucrată în peatră și cărămidă, după modelul bisericii Sfntul Nicolae din Iași. E opera ing. Capriel.

Arenele Romane sunt construite după modelul arenelor din timpurile Romanilor.

În față spre expoziție e o scenă impozantă, iar' jos în mijloc o arenă vastă, unde au loc curse de cai și lupte de atleți. Fațada porticului e formată din 36 coloane între cari sunt lojile publicului. La capetele porticului sunt logile oficiale. Patrusprezece terase gradene sunt așezate în amfiteatru. Pe aceste terase-staluri au loc 2000 persoane.

Ultima terasă încheie pista.

Scena e înconjurată în fund și în părțile laterale de o arcadă care prin portic să termine prin două piloane de 20 m. înălțime. Lărgimea scenei e de 24 m., lungimea de 31 m.

Sub scenă, vre-o zece încăperi servesc de magazii și sunt la dispoziția artiștilor.

Pavilionul Austriei împreună cu secția bucovineană, parcul înconjurător, restaurantul și grădinele orașului Viena ocupă o întindere de 4000 m. p. și e unul din cele mai splendide pavilioane ale expoziției. Să află situat sub biserica Cuțitul de argint și are împreună cu **Pavilionul comisiunii europene** vederea spre lac. Interiorul este decorat cu un gust distins, având pereții acoperiți cu stofe aurii de Palermo și numeroase fotografii și tablouri, reprezentând viața vieneză și din Austria-de-jos.

Orașul Viena expune: sala de recepție și pivnița primăriei (Rathauskeller) din Viena cu un bufet. Turistica și sportul alpin din Austria-de-jos formează o altă grupă.

Mai figurează societățile de salvare și localitățile balenare.

În fața pavilionului e instalat într'un mic parc un restaurant vienez, iar' seara au loc concertele celebrei capele Drescher.

Pavilionul ungar, constuit după planurile arhitecților Kármán & Dittler de dnii Grant & Berlasca, în apropierea celui austriac, are 88 m. lungime și e compus dintr'o aripă dreaptă, în care expune casa Fehér diferite mașine agricole din uzinele C. F. regale ungare și un muzeu retrospectiv industrial.

În corpul central de 30 m. înălțime sunt expuse obiecte de ceramică și emaille, saloane elegant mobilate, o odaie de baie, vase de eosin, cărbuni din minele ungurești, obiecte de industrie casnică, sticlării, obiecte de lemn și de fer, butoaie uriașe, jucării de copii, decimale Fairbanks, locomobile, automobile. În aripa stângă e instalat un bufet și sunt expuse de cătră secțiunea balneologică ungară conzerve alimentare, ape minerale ungurești, vinuri de Tokay, Champagne Belatiny; tot în aripa stângă sunt instalate motoare și mașine industriale.

Despre produsele Ungariei publicăm separat datele necesare despre agricultură meserii și negoț.

Ospătăria regală e construită după planurile dlor ingineri Ștefănescu & Burcuș. În parter să află o sală de biliard, vestibul, sală de mâncare și două splendide terase.

Palatul artelor, clădire menită să rămâie, e construit tot după planurile inginerilor Ștefănescu & Burcuș. Intrarea să face prin trei porți, după-ce mai întâi treci pe sub un portic care susține o loje ce să află la o înălțime de 10 metri.

Corpul principal cuprinde obiectele de sculptură și alte piese artistice de dimensiuni mai mari. Sălile de jos sunt destinate expoziției retrospective ale artei românești; iar' sălile de sus pentru expoziția de tablouri. De-asupra sălei principale să află o frumoasă cupolă de sticlă. În cele două portice laterale sunt expuse piese arheologice.

În fața palatului e o terasă de peste 100 m. lungime, în capul dealului; iar' mai jos de terasă e o grotă pitorească de unde cad tornete de apă, cari umple bazinele din cari răsar trei statui, operele sculptorilor Fritz, Stork, Paciurea.

Lacul să întinde în fața terasei și are două ramificațiuni cu multe insule

și o peninsulă. Prin sărbările și distracțiile ce s'au organizat, lacul a devenit un centru de atracție. Au avut loc mari lupte navale între două flote în miniatură, cuprinzând torpiloare și submarine, Water-Chute, adecă o călătorie pe apă dela o înălțime de 20 metri. Alte multe jocuri și reprezentații au avut loc în timpul serii pe lac.

Pavilionul Direcțiunii Închisorilor cu patru turnurele de pază. În interior e o hală centrală, în care s'au expus produsele închisorilor. Pavilionul construit de arhitectul Călinescu are un corp central în formă poligonală pe lângă care sunt alte patru de o mărime egală.

Pavilionul C. F. R. are un local spațios și cuprinde șase secțiuni după numărul serviciilor dela Direcția generală a C. F. R.

Castelul lui Țepeș-Vodă, clădire permanentă, să compune dintr'un turn înalt de 32 m. și cu un diametru de peste 9 m. în care să află un rezervuar de apă. Sus e o platformă accesibilă, de unde ochiul poate cuprinde întreaga expoziție.

În dreapta e un zid crenelat de peatră terminat la colț cu un turn mai mic.

Cula e reproducă după o clădire similară din județul Arges. Culele erau case înalte cu privdor sus iar' jos cu ferestre înguste care serveau ca apărare.

Cula e legată de poarta cetății lui Țepeș și e compusă din trei săli: cea de jos servește de rezervuar; cea de mijloc e boltită, iar' cea de sus are un privdor de lemn. În culă va fi reproducă viața boerilor noștri de odinioară.

Soc. petrolifere. Soc. »Steaua Română«. »Internaționala« precum și soc. »Buștenari« și »Vega« au pavilioane speciale și expun profile de sonde, profile de geologie precum și diferite îmbunătățiri aduse mașinelor de sondaj și pompelor.

Pavilionul etnografic. Sunt un număr de case țărănești menite a reprezenta locuințele românești de pretutindeni.

Casele sunt înconjurate de gospodării întregi, de grajduri și sunt locuite de familii românești din partea locului cu portul și costumul lor național.

Dobrogea. Poporul musulman din Dobrogea expune fel de fel de țesături de mătase, cusături în fir de vestminte de catifea, podoabe casnice.

Dna Fatmă Ismail Pașa organizează această secțiune.

În stânga expoziției sunt pavilioanele reprezentanților marilor fabrici de mașini agricole și de relevat în special pavilionul W. Staadecker.

(După Căluța capitalei și exp.)

Serate de-ale meseriaşilor români.

Un act ideal, un act de înaltă recunoştinţă din partea »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, am semnalat ieri la 27 Sept. n. c., în şedinţa literară a 9-a. Dl v.-prezid. Poponea prin o cuvântare măduoasă, scoţând în relief progresele, ce Reuniunea sodalilor le face în toate treburile meseriaşilor noştri mai ales, de când aceasta e condusă cu atâta abnegaţiune de actualul ei prezident, dl Vic. Tordăşianu, aminteste, că Reuniunea în semn de mulţumită şi recunoştinţă, n'a fost în stare să-şi manifeste într'alt mod gratitudinea sa atunci, când prezidentul nostru a ţinut să păşească la taina căsătoriei cu distinsa profesoară Eugenia Iovescu, decât întemeiând un aşezământ, de numele căruia să lege pentru vecie numele iubitelui prezident şi al soţiei sale, aşezământ de roadele căruia să beneficieze fetele sărace, fiitoarele soţii de meseriaşi. Nu sumele ne'nsemnate, zice dl Poponea, pe cari noi, din sudoarea feţei le-am rupt la întemeierea »Fondului Victor şi Eugenia Tordăşianu« pentru înzestrarea fetelor sărace şi cu alipire cătră Reuniune, constituiesc faptul recunoştinţei, ci partea ideală, numele şi menirea fondului, care în veci va reaminti binefacerea, de cari părtaşi ne-a făcut bunul nostru prezident. Predând Ibelul cu suma de cor., 56.50 doreşte, ca fondul în scurtă vreme să fie în stare a îmbia ajutoare fiitorilor membri, cari vor lega căsătorii.

Dl notar S. Duca, care a avut sarcina grea a adunării sumelor, baza fondului, predă 5 cor., datorite de oaspeţii nou căsătoriţilor membri ai corului, Panfilie Crişanu, sodal lăcătuş şi Ana Ciontea, la cununia cărora corul mixt a executat cântările ocazionale.

Dl Tordăşianu, luând în primire Ibelul, mulţumeşte pentru noua surprindere făcută de iubirii meseriaşi, promite a apela la toţi oamenii de bine pentru înmulţirea fondului şi totodată depune în numele său şi al soţiei sale, 38.50 cor., drept completare a fondului la suma de 100 cor.

Vorbind despre importanţa acestui fond, ne numinează cele peste 20 cazuri căsătorii legate între membrii Reuniunii cu fete din cor şi asigură, că ajungând fondul să poată fi activat, numărul căsătoriilor va creşte spre întărirea şi înflorirea noastră a tuturor.

Trecând în viaţa meseriaşilor noştri de pretutindena, dl Tordăşianu aduce vii mulţumite prezidentului »Reuniunii sodalilor români din Cluj«, dlui B. Podoabă şi secretarilor ei, dnii Iacob Murăşan şi I. N. Pop, cărora li-se revine meritul de a avea date din viaţa meseriaşilor noştri din Cluj. Reuniunea sodalilor din Cluj s'a înfiinţat în 1871

la indemnul dlor Iosif Pop, actual jude de curie în Budapesta, Gavril Pop, actual canonic în Blaj şi Iac. Murăşan, învăţător în Cluj, cari după exemplul Sibiienilor, au adunat pe cei 33 meseriaşi, ce să aflau în Cluj, şi cu ei au pus temeiul Reuniunii. Merite incontestabile are pentru această Reuniune şi neuitatul fost profesor univ. Dr. G. Silaşi, care timp de 12 ani a condus Reuniunea cu zel şi abnegaţiune. Dela 1879 Reuniunea a lucrat la aşezarea băieţilor de pe sate la diferite meserii în Cluj. Pe învăţacei ia îmbrăcat, ia instruit şi ia ajutat cu bani. Pe terenul instruirii lor are merite învăţătorul Iacob Murăşan, care în zile de Duminecă le ţinea prelegeri din gramatică, comput şi cântări, cum şi din religie. În statutele Reuniunii e prevăzut, ca să se dea ajutoare şi calfelor în caz de morb etc., lucru, care din lipsa de mijloace încă nu s'a făcut. Membrilor Reuniunii li s'au ţinut prelegeri la început prin decedatul Dr. Silasi, pe cari le-au continuat actualul prezident Podoabă, patronul ei Dr. A. Isac, secretarul I. Murăşan şi alţii. La 1876 soţiile de meseriaşi au înzestrat Reuniunea cu un frumos steag. Cu durere să aminteşte, că corul Reuniunii înfiinţat la 1895, delo 1901 a trebuit să fie sistat din cauza neinteresării membrilor. Elevii ajutaţi de Reuniune, să obligă prin act formal, că ajungând calfe, vor intra în şirul membrilor. Reuniunea la 1901 a dat o producţie teatrală jucând piesa teatrală »Ionţă Cătaramă« scrisă de I. Murăşanu şi tipărită de Reun. Învăţaceii ajunşi calfe datori sunt a cumpăra câte 1 exemplar din această piesă potrivită pentru diletanţi. Paşii făcuţi de Reuniune de a înfiinţa o »Reuniune rom. de înmormântare« n'au dus la scop, cu toate, că pentru realizare a fost angajat dl adv. Dr. A. Frâncu de acolo. În Cluj acum să găsesc 45 măestri, 35 sodali şi 77 învăţacei, va să zică 157 meseriaşi de ai noştri. Reprezentată prin meseriaşi de-ai noştri e în Cluj partofăria, măsuritul, croitoria, cismăritul, bărdăşitul, tipografia, franzelăritul, făurăria, lemnăritul, zidăritul, rotăritul, văpsitoria, cojocăria, lăcătuşeria, frizeria, brutăritul etc.

Intraţi în înşaşi şedinţa literară, sodalul pantofar Iosif Bâldea a produs mult haz cu bucata »Amestecul de limbi în târgul Mediaşului« de G. Marian; »Ruga mamei« poezie de O. Goga, a fost predată cu pricepere şi sentiment prin d-şoara Paraschiva Iliu; frumos a predat sodalul pantofar dnul Ioan Miga poezia »Dela noi« de Goga; Ioan Oancea, sod. pantof. a plăcut cu poezia »Bătrânii«; d-şoara Eugenia Roman, ne-a delectat cu mai multe cântări şi ne-a captivat cu vocea dulce şi simpatică; dl Vasile Dumitru, a plăcut în predarea »Unui duşman« de Vlahuţă; Laur.

Boldor, sod. măsar, cu »Păgânul şi creştinul« de Sihleanu, a dat din nou frumoase dovezi de interesul ce-l poartă Reuniunii; dl I. Miga cu »Oltul« de Goga a fost ultimul şi bun debutant.

Dl Duca, cetind procesele verbale, ne-a dat sama despre lucrările comitetului în luna Sept. La fine s'au împărţit 12 broşuri şi 2 călindare perpetue, vândute cu preţ redus de destoinicul măestru compactor dl Petru Ilieş.

Dl Tordăşianu mulţumeşte încă odată de preţiosul dar de nuntă şi de momentele sărbătoreşti, petrecute în mijlocul meseriaşilor şi invită la şedinţa din Oct.

»Sărbătoritul«

Ştiri de tot felul.

Majestatea Sa, domnitorul nostru a cinstit 20 mii de cor., pe seama orfonotropiului învăţătorilor catolici din ţară.

*

Mitropolitul dela Blaj Dr. V. Mihali a cinstit pentru biserica nouă gr-cat. din Cluj 1000 cor.

*

Statutele Tovărăşiei. »Poporul Român« din Bpesta aduce la cunoştinţa publicului nostru, că domnul Vasile C. Osvadă a făcut deja modificările în statute conform hotărârilor luate la adunarea din Timişoara. În scurtă vreme ele vor fi traduse şi în ungureşte şi apoi înaintate ministrului de interne spre aprobare. Dăm aceasta ştire că toţi cei interesaţi să fie cu răbdare aşteptând cu nădejde că Tovărăşia mult dorită de toţi Români în curând să va înfiinţa.

*

Expoziţia din Bucureşti. Foile din România scriu, că în coziiliul de ministri ţinut Vinerea trecută a fost respins ofertul unui grup de capitalişti englezi, pentru redeschiderea expoziţiei în anul viitor în formă de expoziţie balcanică.

*

Conflict vamal a izbucnit între România şi Turcia, din cauză că guvernul otoman a impus o suprataxă de 5% pe făină şi lemnărie ce impoartă România. În schimb aceasta a suspendat importul.

*

Deputatul Constantin Burdia, prezidentul comunităţii de avere din Caransebeş, din incidentul desvării statuei Maj. Sale în Caransebeş, a primit dela Maj. Sa titlul de consilier aulic ung. reg. Tot din acest incident primarul Caransebeşului dl Octav. Bordan a fost decorat cu crucea de cavaler a ordului Francisc Iosif.

*

Dispensări la căsătorie Ministrul de justiţie a dat ordinaţiune,

prin care aduce la cunoștință, că nu va mai da concesiune de căsătorie persoanelor înrudite până la gradul al patrulea, decât numai în caz extraordinar de grav.

*

Foaie nouă în Bucovina a apărut la Cernăuț sub numele »Apărarea Națională« cu program național independent. Scopul e, consolidarea tuturor Românilor bucovineni sub un drapel național, va apăra interesele tuturor fiilor națiunii românești, nu stă în serviciul nici unui partid politic, nu e patronat de nime și nu primește subvenție dela mine«. Apare de 3 ori pe săptămână. Abonament anual 24 Cor.

*

Din Neapole vine știrea că în 17 Oct. o furtună puternică s'a deslănuțit asupra orașului. Un curent de lavă, erupând din Vesuviu s'a revărsat în localitatea Torre del Greco îngropând casa unui țaran. Două femei au fost ucisă.

*

Recolta grâului în România. Din tabelele primite, la ministerul român al domeniilor, asupra producției plantelor de vară, serviciul statisticii generale a constatat că recolta grâului din acest an va ajunge la 40 milioane hectolitri, cu o mijlocie de aproape 20 hectolitri la hectar. Comparându-se această cifră cu cele constatate de statisticile producțiilor anilor trecuți să vede că atât mijlocia, cât și producția totală a grâului, reprezintă cele mai mari cifre ce s'au înregistrat până acum în România. În total producția grâului din anul acesta, întrece cu 4 milioane producția din anul trecut și care să știe, că a fost destul de abundentă.

*

Societatea de lectură »Andreiu Șaguna« din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1906—7 în ședința ținută la 3/16 Septembrie 1906 sub presiunea P. C. S. Dlui Dr. Eusebinu R. Roșca director seminarial, protosincel, în modul următor: Președinte: Dr. Aureliu Crăciunescu, prof. sem.; vicepreședinte: Vasilie Păltineanu, cler. a. III.; archivar: Octavinn Costea, cler. a. III.; notar: Pavel Borzea, cler. a. I.; cassar: Iosif Tătulea, cler. a. II.; controlor: Pantilimon Bratu, cler. a. I.; bibliotecar: Iosif Mircea, cler. a. II.; vicebibliotecar: Nicolau Enciu, ped. a. I.; redactor: Petru Roșca, cler. a. III.; econom: George Lincu, ped. a. III. Membri în comisiunea literară: Traian Achim, cler. a. III., Ștefan Hărăgușiu, cler. a. III, Petru Debu, cler. a. II, Ioan Ludu, cler. a. II, Traian Cibian, cler. a. I., Ioan Dandea, cler. a. I., Nicolau Bembea, ped. a. III. Ioan Călborean, ped. a. III. și Ioan Hașu, ped. a. II.

*

Societatea »Emke«. Comitetul societății »Emke« și-a ținut la 12 Octombrie adunarea lunară, în care s'a raportat și asupra fondurilor de cari dispune. La sfârșitul lunii Septembrie averea totală a acestei societăți să urcă la suma de cor. 3,081.174 fil. 22.

*

Conjurație anarchistă în contra regelui Italiei. Din Roma să telegrafiază: Poliția italiană iarăși a dat de urma unei întinse conjurațiuni anarchiste, în Roma, Milano, Florența și Genova, în care orașe mai muți anarhiști au fost deținuți. Poliția a primit la mână dovezi sigure, că mișcarea recentă (mai nouă) a anarhiștilor a fost îndreptată împotriva părechei regale. Ei voiau să comită în contra familiei regale cu atentat cu bomba la întoarcerea sa în Roma.

*

Societatea de lectură »Ioan Popazu« a tinerimei studioase dela institutul teologic-pedagogic din Caransebeș s'a constituit în ședința din 17 Septembrie 1906 st. v. sub presiunea dlui profesor Iosif Bălan, în modul următor: Președinte: Iosif Bălan profesor. V. președinte: Nicolae Popovici, teol. c. III. Notar I: Aureliu Simu, teol. c. III. Notar II: Aureliu Bălan, ped. c. IV. Bibliotecar: Vichentie Ciorogariu, teol. c. II. V. bibliotecar: Spasie Cristea, ped. c. III. Cassar: Iosif Caragia, teol. c. II. Controlor: Ioan Ștefan, ped. c. IV. — Membri în comitet. Virgil Musta, teol. c. III. Petru Vuc, teolog c. III. Antoniu Atnagia, teol. c. II. Coriolan Popovici, tol. c. II. Aureliu Balea, teol. c. I. Juliu Ionescu, teol. c. I. Alexandru Florei, ped. c. IV. Emil Nistor, ped. c. III. Nicolae Vasilie, ped. c. II. Ioan Șărângheu, ped. c. I.

*

Unelte economice. Vestim pe economii nostri, că comitetul nostru central pune la dispoziție spre folosire, pe lângă purtarea cheltuelilor de transport, plugul sistem Sack și grapa de fânațe (mușchi).

Uneltele sădau cu preferință membrilor Reuniunii locuitori în comunele, unde asemenea unelte nu s'au folosit până acum, și să iau în primire dela subscrișul secretar. Aceste unelte la dorință să pot cumpăra dela Reuniune cu preț convenabil.

Sibiu, 5 Octombrie n. 1906.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din com. Sibiu«.

Pant. Lucuța,
prezident.

Vic Tordășanu,
secretar.

*

Urcarea prețului hârtiei. Fabricanții de hârtie din Austria și Ungaria au ținut la Viena o adunare, în care au hotărât ca prețurile hârtiei să le urce dela 5 până la 10 procente.

*

Fiecare avem lipsă câte odată de puțină putere nouă, fiind-că munca neîntreruptă e obositoare. Un mijloc bun este a întrebuița spre scopul acesta »Emulziunea lui Scott«, care constă aproape din oleiu de ficat de știucă, dar' e atât de gustos încât și cel mai slab stomach îl poate mistui. »Emulziunea lui Scott« să capătă în toate farmaciile.

*

Dela »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«. La fondul pe 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare s'au mai făcut următoarele daruri: Constantin Moga, sodal măsar, fost membru, al Reuniunii, actualmente în America, 4 cor. 80 bani (un dolar), Teodor Ollea, compt. (Câmpeni) 29 bani Vasilie Necșa, paroch (Mărtinești), Dem. Axente, cul.-tip. fiecare câte 20 bani, Dr. G. Morariu, medic și soția sa Adela, (Turnu-Severin) 1 cor. 86 bani, Nicolae Vlad (Stejar), ales paroh în Jina 1 cor. Dr. Aurel Crăciunescu, întărit profesor definitiv la sem. »Andreian«, 5 cor. La același fond au mai dăruit Victor și Eugenia Tordășianu, în memoria decedatei lor rudeni Carolina Ciora, năș. Țura (Gurasada), 2 cor., Maria Bogorin n. Imbăruș și Aurelia Bogorin în memoria tatălui respective moșului Petru Imbăruș 5 cor.; d-soara Iulia Binder, în memoria mamei sale Iosefina, 2 cor. La fondul »Victor și Eugenia Tordășianu, Pentru înzestrarea fetelor sărace și cu alipire către »Reuniune«, au dăruit Dr. Aurel Crăciunescu, din privilegiul definitivării, sale ca profesor sem. 10 cor., Nicolae Adamovici, paroch (Buciu-Poeni), 5 cor. La fondul »Masa învățăceilor«, dl Ioan Popaiov, sodal măsar, fost membru al Reuniunii, acum în America, 4 cor. 80 bani. (1 dolar).

*

A apărut: **»Călimdarul Popoului« pe 1907** cu cuprins bogat, atât calendaristic-statistic, cât și literar. Afară de partea calendaristică cuprinde statistica instituțiilor noastre culturale-bisericești economice, (biserici, școale, reuniuni etc.) după cele mai nouă date.

Partea literară bine îngrijită, cuprinde: Răspândirea românilor. Colinde. Preotul ca pascălitor (Anecdote). Despre răni (Din medicina populară). Impărăție țigănească (Anecdote în versuri). O nuntă domnească. Corbul și maică-sa (Fabulă). Balul scerătorilor (Povestire). Țiganul la târg (Anecdote). Cum trăesc studenții din Blaj? D-zeu știe (Poveste), apoi poezii populare, articli economici, poezii, glume ilustrate etc. și Răvașul, întâmplării de peste an dela noi și din străinătate.

Călimdarul e împodobit cu multe ilustrații, între cari amintim potretele Regelui și Reginei României, al metro-

poliților Șaguna și Mețianu, a dep. die-tal Dr. Teodor Mihalj, a poetului O. Goga etc. Târgurile sunt date în ordine alfabetică și fără greșeli.

Prețul 40 fil. și 5 fil. porto. Să afle de vânzare la librăria »Foi Poporului«, Sibiu (strada Măcelarilor Nr. 12) și la librăriile dela noi. Revânzătorilor să dă rabat convenit.

De când sunt judecătorii?

— Din popor —

Ci-că, înainte vreme, de mult, de mult, nu erau judecători. Pricini erau puține între oameni și le stârșiau cu bine: ori îi împăcau singuri, dreptatea o găseau la »pomul sfânt«, adică să duciau pricinașii la pom, îi spuneau tirșenia pe rând își ridicau mâinile în sus. La care s'apleca pomul când vorbea și ridica mâinile, a aceluia era dreptatea. Și pleca lumea mulțumită.

Dar... Ucigă-l toaca nu face biserică. Odată, un pișicher de om să duce de să imprumută la altul cu 200 de poli. Când să împlinește termenul și bogatul cere paralele, cestălat de colo:

— Ce parale? vezi? Nu ți le-am dat odată?

Cum vedeți »o pusese în coporâie« vorba aluia. Ce să facă păgubașul?

— Hai la stântul pom să ne judecăm și-i vedea și tu că nu mi-le-ai dat.

— Hai și la pom.

Pleacă ei, da cel cu musca pe căciulă, dă pe-acasă, își lucrează un baston scobit prin mijloc, pune în el cei 200 de poli, îl astupă și-l ia în mână ca ori-ce creștin. Ajung la sfântul pom

și începe el să spuie firul pricinei. Ca să afle dreptatea, trebuia să ridice mâinile în sus și, ca să fie liber, dă bastonul să îl ție al care-i dase banii. Spune și spune...și... minune! pomul să pleacă spre el... că banii îi dedese în baston aluilalt.

A rămas bogatul ca trăsniț: »Doamne, iartă-mă! Da, pe semne, și pomul sfânt s'a zăpăcit... numai face dreptate!«

Dă bastonul îndărăpt celui pișicher și-și ia tălpașita spre casă, înghițind noduri.

Și iacă-așa.. d'atunci sunt judecătorii.

C. Rădulescu-Codin.

Dum. 20-a după Ros., gl. 3 sft. 9

Dum.	8 C. Pașaga	21 Ursula
Luni	9 Ap. Iacob	22 Cordula
Mărti	10 M. Eulampie	23 Ioan
Merc.	11 Ap. Filip	24 Rafail
Joi	12 M. Prob.	25 Crisant
Vineri	13 M. Carp	26 Amand
Sâmb.	14 (†) C. Parasch.	27 Sabina

Redactor resp. GEORGE SUCIU.

Târgurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Dela 21--27 Octomvrie st. n. 1906.

21 Octomvrie st. n. Ada, Békéscsaba, Berzova, Bonchida, Borosjenő, Füzesgyarmat, Gyéres, Jászfényszáru, Madaras, N.-körös, Németnagyszentmiklós (Torontálmegye), Rajec, Székesfehérvár, Szemlak, Szerbcsene, Szerbmódos, Ujpest. — 22. Aknasugatag, Alcsill, Alsólipnica, Avassujváros, Báltaszék, Dluha, Erdőbénye, Feketető, Hadad, Hajdusoboszló, Hetes (Somogym), Heves, Lós, Miszla, Náduvár, Nezsider, Nyitra, Pápóc, Rimaszombat, Sándorf, Széplak (Vasm.), Szered, Tokaj, Ujegyház, Vittenc, Vörös-

mart, Zsolna. — 23. Dalbósec, Gesztely, Illok (Szerémm.), Monyorókerék, Ósinka, Ottóvölgy, Perlak, Ruzskin, Szászrégen, Székesut, Zsarnócza. — 24. Alsóverecke, Felsőőr, Kiscell, Merény, Nagypalád, Nemesvid Szilágycseh. — 25. Brassó, Csőtörtök, Hunfalu, Jablonka, Járkovác, N.almás, N.-cenk, Németszentmiklós. (Zala megye.), Osinka, Soósmező, Torna. — 26. Búza Dolha, Erked, Gyarmata, Kle-nócz, Komádi, M gyarigen, Muraszerdahely, Nagyzorlencz, Répceszentgyörgy, Románecska, Sumjác, Surány, Sümeg, Szamosujvár, Szászcsór, Terego, Viszló, — 27. Csanádpalota, Felsőszvidnik, Homoródoklánd, Mindszent, Óradna, Párkány, Sarkad, Szentlászló, Ujvidék.

Oleilul coman de știucă

are un gust și miros atât de neplăcut și e așa de greu la mistuit, încât despre întrebuințarea aceluia pentru copii și bolnavi simțitori, nici nu mai poate fi vorba, dar' puterea lui extraordinară de nutrire și vindecare pe care o conține oleilul de știucă e fără îndoială, și astăzi ori și cine îl poate întrebuința și lua, pentru-că prin Emulziunea lui Scott oleilul de știucă este eliberat și curățit de însușirile lui greu mirositoare. Emulziunea lui Scott are necondiționat un gust bun, e ușor la mistuit, e preparat curat și e de trei-ori mai folositor de cât oleilul de știucă comun. Emulziunea lui Scott nu produce nici un fel de turburare și în mod sta-tornic și văzând cu ochii înluințează foarte plăcut asupra corpului.

Pescarul cu o știucă mare pe spate e semnul de garanță pentru veritabila Emulziunea lui Scott.

Cu provocare la această foaie și trimi-tând înainte 75 fil. în marce postale să trimitt ranco sticle de probă dela:

Dr. BUDAI EMIL „Stadtapotheke“ BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCA 34.50

Prețul sticlei originale 2 cor. 50 fileri.

(594) Să capătă în toate farmaciile. 2-98

37 cloțani morți
a aflat J. Sohr din Oberaula
după împrăștierea renumitei paste

„RATTENTOD“
„MOARTEA CLOȚANILOR“
(FELIX IMMISCH, Delitzsch).

Să capătă în pachete cu câte 60
fil. și 1 cor. 60 fil. la farmacia

NICOLAE VLAD
din Orăștie (Szászváros).

„THE MUTUAL“

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averea institutului la 31 Decemvrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela »The Mutual« sunt neatacabile după doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate se plătește suma asigurată și în cas când moartea a provenit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință și călătorii cât și cu privire la împlinirea datorinței militare în cas de răzbel pe uscat și pe apă. Afară de aceasta acei indivizi cari sunț în armata comună ces. și reg., la marină, precum și rezerviști dela armata teritorială (honvéd) și glotașii în cas de mobilizare și răzbel sunt asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din contract fără cea mai mică detragere și fără de a se plăti pentru acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria:
Budapesta, VI, Andrásy-ut 20.

Tot felul de îndrumări și deslușiri se dau cu plăcere și la administrația acestei foi. 1-52

CUMPĂRAȚI!

Biblioteca »Bunul Econom«

Din această bibliotecă se pot comanda următoarele broșuri:

1. »Nutrețurile ierboase, cositurile, prepararea fânului și pășunile«.
2. »Economia porcilor, oilor și a caprelor«.
3. »Sămânța plantelor agricole și sămânțatul lor«.
4. »Ingrijirea plantelor în cursul vegetației. Recolta cerealelor«.
5. »Economia vitelor sau Zootechnia generală«.
6. »Agrologia sau cunoașterea pământurilor și mijloacele de a ale îmbunătăți«.
7. »Agricultura generală. Lucrarea pământului. Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de mărunțit pământul«.
8. »Ingrășămintele. Irigațiunile (udarea sământului)
- 9—10. »Prăsirea păsărilor de casă (gălițe hoare). Găinile, curcile, găinușele (bibilicele), gășcele, rațele, porumbii (porumbeii)«.
11. »Cultura cerealelor. (Grâul, săcara orzul, ovėsul, meiul, hirișca, cucuruzul (porumbul)«.
12. Cartoful, napul (sfecla), inul, cânepa, rapița fasolea, linteaa, mazărea, și cultura lor.
13. »Economia cailor, vitelor mari cor-nute și bivolilor«.

Prețul unei broșuri 30 fil. pentru România 50 bani.

Comandele au ase adresa la administrațiunea »Bunului econom« Orăștie, Szászváros.

Sunt potrivite pentru prelegerile publice populare și pentru toți agronomii și proprietarii de pământ.

Tipografia „MINERVA“ în Orăștie,

Fondată în anul 1888.

Tipografia „MINERVA“

e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt, cu cea mai mare acurateță și cu prețuri ieftine. Totodată să ingrijește ca acelea să fie estetic lucrate, după cele mai nouă modele.

Până de prezent să bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, să roagă de binevoitorul sprigin al institutelor românești și al privaților.

Tot aci să tipărește:
„BUNUL ECONOM“
revistă ptru agricultură
industrie și comerțiu.

Comandele
din afară să
efectuesc repede!

Opuri ———
Bilete de log. ———
Broșuri ———
Circulare ———
Bil. de vizită ———
Invitări ———
Bilanțuri ———
Acții ———
Cap. de epist. ———
Placate ———
Ord. de dans ———
Adrese ———
Compturi ———
Note ———
Preț Curent. ———
Anunțuri ———
Registre ———
Imprimare ———
Couverte ———
Bilete de cun. ———
Etc. e'c. etc.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

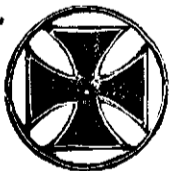
Nu e crucea lui Volta.

vindecă și inviorează

Deosebită atențiune

rării, că acest aparat

(191) de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție

e a se da împreju-

vindecă boale vechi

de ani. 127—

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructuri de ureche, bătăie de inimă, sgârçiuiri de inimă, asma, aușul greu, sgârçiuiri de stomac, lipsa poftes de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența pinsonmie, epilezia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta« deoarece-cel »Ciasul-Volta« atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprățiat și cercetat. Deja efinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul strada Kálman.

CINE SUFERE de RHEUMA, ISCHIAS și PODAGRA să cumpere o sticlă de Podagra-Fluid

(595) alui Dr. FLESCHE, 2-36

care vindecă cu siguranță podagra, rheuma, dureri de mâni, picioare și spate, precum și slăbiciuni de mâni, picioare și umflături.

Efectul să observă în timp scurt.

Să află de vânzare în farmacia „Coroana maghiară“ alui Dr. E. M. FLESCHE în Győr, Strada Baros nr. 24.

O sticlă cu un conținut de 1½ decilitru costă 2 cor. Sticle familiare (pentru folosire îndelungată) 5 cor. — Comanda de 3 sticle mici sau 2 familiare să expedieze franco.